

Samverkansrutiner Relationsvårdsteamet (RVT) och Familjerätten (FR)

RUTINER

Tingsrätten begär upplysningar från FR i ett ärende som pågår, eller är avslutat, hos RVT. FR ska göra en Vårdnads, boende och umgängesutredning

Pågående ärende

Socialsekreterare vid FR:

- Kontaktar handläggaren vid RVT. Viktigt att ej ta in något material i FR:s akten pga partsinsyn. Man hämtar in muntliga information. **VIKTIGT ATT EJ TA IN MATERIAL MED ADRESS OCH KONTAKTUPPGIFTER.**
- Muntligt: Varför kontakt med RVT? Om det är några pågående insatser? Bedömning från RVT handläggaren? Annan information av vikt

Socialsekreterare vid RVT:

- ✓ Aktsam med information som kommer ut. Rådgör med Chef vid osäkerhet kring vilka uppgifter som ska delges.

Avslutat ärende

- ✓ Socialsekreteraren vid FR kollar i akten.

Ett nytt ärende hos RVT som är aktuellt hos FR

Socialsekreterare vid FR:

Se ovan.

Socialsekreterare vid RVT:

Socialsekreterare uppmärksammar FR att personen blivit aktuell hos RVT.

När förekomst av våld i nära relation uppmärksammas i ett pågående ärende vid FR.

Socialsekreterare vid FR:

- ✓ Ger information om RVT. Broschyr och kort med info om RVT.
- ✓ Fråga personen, om den vill att RVT ringer upp.
- ✓ Förmedla kontakten till RVT.
- ✓ Kontakta RVT vid frågor eller funderingar.

Inför godkännande av avtal om vårdnad, boende och umgänge.

Socialsekreterare vid FR:

- Inhämtar socialregister: Har man varit aktuell hos RVT så måste man gå in och söka anledningen. Kan kontakt vara orsak till att avtal inte ska godkännas.

Socialsekreterare vid RVT:

- Lämnar ut uppgifter.

Inför frivilliga samarbetsamtal (SAS) i syfte att hitta lösningar rörande barnen och öka samarbetet mellan föräldrarna

- Socialsekreterare vid FR frågar aktivt om frågor om våld samt om sökande känner obehag att sitta i samma rum som den andre föräldern. FR bedömer om SAS är lämpligt eller inte utifrån uppgifterna.
- Om uppgifter om våld framkommer:
  - ✓ Ger information om RVT. Broschyr och kort med info om RVT.
  - ✓ Fråga personen, om den vill att RVT ringer upp.
  - ✓ Förmedla kontakten till RVT.
  - ✓ Kontakta RVT vid frågor eller funderingar.

Relationsvåldsteamets målgrupp

Relationsvårdsteamet vänder sig till vuxna personer över 18 år. Man är välkommen att söka stöd och skydd för sin våldsutsatthet och våldsutövande oavsett kön, sexuell läggning, etnicitet eller religion.

Våld i nära relationer

Relationsvårdsteamet utreder våld i nära relationer. Med våld menar man fysisk, psykisk, sexuell, ekonomisk, försummelse samt materiellt- våld.

Här är några exempel på våldets uttryck:

- **Fysiskt** våld kan innebära att förövaren biter, river, drar i håret, bränner, skakar eller knuffar. Det kan också bestå av örfilar, knytnävsslag, slag med tillhyggen, knivstick, sparkar, stryptag.
- **Psykiskt** våld kan handla om hot, tvång, trakasserier, glåpord och förlöjliganden. Den våldsutsatta kan också utsättas för kontroll och social isolering.
- **Sexuellt** våld kan innebära olika former av sexuellt påtvingade handlingar såsom att tvinga den utsatta att se på pornografi, samlag utan samtycke, könsstympning¹⁶, sexuella trakasserier samt att använda ett sexuellt kränkande språk.
- **Ekonomisk** kontroll kan exempel vara att våldsutövaren vägrar att ge den utsatta insyn i ekonomin. Våldsutövaren kan tvinga eller lura våldsutsatta att skriva på lån och annat, som senare sätter den våldsutsatta i skulder.
- **Försummelse** kan exempelvis bestå i att den utsatta inte får behövlig hjälp med mat, medicin eller hygien. Den utsatta kan förvägras hjälp med att komma ur sängen, få för lite, för mycket eller felaktig medicin.
- **Materiellt** våld kan innebära förstörelse eller stöld av den utsattas personliga tillhörigheter, bohag, värdesaker etc. Våld mot husdjur kan också ingå i mönstret.

Våld kan ta sig många olika uttryck. Det kan röra sig om grovt våld och sexuella övergrepp men också om handlingar som enligt rådande lagstiftning inte definieras som brott, men som kan ingå i ett mönster av utsatthet: verbala sexistiska kränkningar, isolering från familj, vänner och omgivning, ekonomiskt utnyttjande eller

emotionell utpressning. För att förebygga och upptäcka våld samt för att ge ett heltäckande stöd till våldsutsatta vuxna och barn samt barn som bevittnat våld, kan socialnämnden även ofta behöva ta hänsyn till och beakta kränkningar som inte är brott.

Nämndens ansvar att ge stöd och hjälp är vidare helt oberoende av om det gjorts någon polisanmälan eller inte och socialnämnden ska kunna erbjuda hjälpsatser av olika slag på ett mycket tidigt stadium till den som behöver det. (Socialstyrelsen, 2015, s. 12)

I nära relation

Med nära relation menar man att den våldsutsatta utsätts för våld av en person som står den nära och som den har en förtroendefull relation till. Det emotionella band som den våldsutsatta har till våldsutövaren försvårar möjligheten till motstånd och uppbrott där den våldsutsatta är mer eller mindre beroende av våldsutövaren. Våldet är ofta upprepat och tenderar att bli allvarligare med tiden.

Här är några exempel på nära relationer där våld kan uppstå:

- Heterosexuella och samkönade- parförhållanden där den ena partnern utsätter den andra för kontrollerande våld. Det finns givetvis förhållanden där både parter använder sig av våld och där våldet blir ett vanligt inslag i kommunikationen. Detta är väldigt komplext då våldsutsatta många gånger använder sig av våld som motstånd mot våldsutövaren för att dels få en känsla av kontroll men även i självförsvar. Ett sätt att utreda om det finns en våldsutövare och en våldsutsatt eller om det är ”parvåld” är att utreda om den ena partnern använder sig av våld som ett sätt att kontrollera den andra partnern. Våldet blir då ett sätt för den ena partnern att få makt över den andra.
- Vuxna barn som utsätter sina föräldrar för våld räknas också som våld i nära relation. Här kan det exempelvis röra sig om gamla föräldrar som upplevs som en börda för sina barn som i sin tur använder våld mot föräldern. Men det kan även handla om vuxna barn som på grund av olika anledningar utsätter sina föräldrar för våld, även om föräldrarna inte är så gamla.
- Föräldrar som utsätter sina vuxna barn för våld föräldrar som utsätter sina vuxna barn för våld hamnar under våld i nära relation. Här kan det handla om att det vuxna barnet upplevs som en belastning på grund av sin funktionsnedsättning. Det kan även handla om att det vuxna barnet inte lever upp till föräldrarnas

önskan och kan vara ett exempel på hedersrelaterat våld och förtryck.

- Syskon och familj som utsätter vuxna personer inom familjen för våld. Föräldrar är inte de enda som kan utsätta ett vuxenbarn för våld. Syskon och andra familjemedlemmar kan även utsätta andra syskon och familjemedlemmar för våld. Detta kan ibland ses i hedersrelaterat våld och förtryck där våldsutövaren inte är endast en person utan kan vara flera eller hela familjen och släkten.
- Vuxna som utsätter andra vuxna och barn för våld. Det finns andra situationer och tillfällen då våld i nära relationer ej kommer att identifieras utifrån ovanstående exempel. Relationsvåldsteamet tar alla ansökningar på allvar och arbetar intensivt med att göra rätt bedömningar kring tillhörighet och insatser. Om teamet ej bedömer att personen uppfyller kriterierna för stöd och skydd från relationsvåldsteamet ska teamet istället hjälpa den sökande vidare till rätt instans.